

12 May 2011 Thursday 16:00-17:45

Chairmen: Elçioğlu Ö., Alan S.

SARI UYGUR TÜRKLERİNDE GELENEKSEL TIBBİ TEDAVİ ŞEKİLLERİ

Eyüp Sarıtaş¹

¹Assist. Prof., İstanbul University Faculty of Literature, Dept. of Chinese Language and Literature, eyupsaritas1991@hotmail.com

Sarı Uygur Türkleri esas Uygur Türkleri'nden ayrılarak günümüzde yerleşik oldukları Çin'in Gansu eyaletine bağlı Sunan Yugur Otonom İlçesinde yaşamaktadırlar. Nüfusları 13.000'ün üzerinde olan Sarı Uygurlar, Türk soyundan gelmelerine rağmen, sonradan geldikleri yeni yurtlarında komşuları Tibetliler, Moğollar ve Çinliler ile olan yoğun kültürel ilişki ve etkileşimler nedeniyle, Çin'deki diğer Türk topluluklarından farkı bir kültürel rota izlemek durumunda kalmışlardır. Bu farklılık onların geleneksel tıbbi tedavi şekillerine de yansımıştır. Ülkemizde yayımlanan Sarı Uygurlar'a dair araştırmaların büyük çoğunluğu onların dili ve edebiyatına ayrılmış olup, onların doğum adetleri konusunda herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamıştır. Sarı Uygurların yaşadıkları bölgelerde saha araştırmaları gerçekleştiren Finli alim C.G. Mannerheim Alman misyoner ve araştırmacı M. Hermanns kaleme aldıkları eserlerde Yugurların doğum adetleri hakkında öz fakat ilginç ve değerli bilgiler vermişlerdir. "Yugurların Bölgesine Seyahat" başlıklı notlarında, doğum yaptırılan kadının önce diz çöktürüldüğünü, bu sırada ona sadece kadınların yardım ettiğini ve kocasının dışarı çıkarıldığını, doğan çocuğun göbek bağının torun sahibi yaşlı bir kadının makasla kestiğini kaydetmektedir. Söz konusu dönemde Şamanist inançların izlerini taşıyan Yugur şamanlarının herhangi bir tıbbi tedavi bilgisine sahip olmadıklarını ve ağır bir hastalığa yakalandıklarında, bir araya gelip toplanarak dua ettiklerini ve şamanların hastanın yatağının etrafında dönerek kâğıt yaktıklarını kaydetmektedir.

Bizim tespitlerimize göre Yugur Türklerinde, ülkemizde geleneksel tedavi şekilleri hakkında herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Yakın bir zamanda Yugurların yaşadıkları bölgeye yapacağımız araştırma gezisi sırasında, elde edeceğimiz yeni belge ve bilgileri yukarıda isimleri belirtilen araştırmacıların kayıtları ile mukayese ederek, çağdaş Sarı Uygurların uyguladıkları tıbbi tedavi şekilleri konusunda ayrıntılı bir çalışma yapmayı düşünüyoruz.